EGIL SKALLE-GRIMSSONS SAGA

Published @ 2017 Trieste Publishing Pty Ltd

ISBN 9780649735709

Egil Skalle-Grimssons Saga by A. U. Baath

Except for use in any review, the reproduction or utilisation of this work in whole or in part in any form by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including xerography, photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, is forbidden without the permission of the publisher, Trieste Publishing Pty Ltd, PO Box 1576 Collingwood, Victoria 3066 Australia.

All rights reserved.

Edited by Trieste Publishing Pty Ltd.
Cover @ 2017

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form or binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.triestepublishing.com

A. U. BAATH

EGIL SKALLE-GRIMSSONS SAGA

Trieste

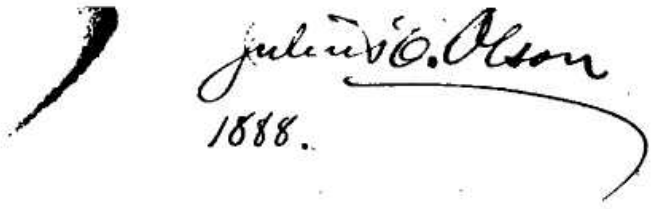

EGIL SKALLE-GRIMSSONS SAGA

Egil Skalle-Grimssons

Saga

FRÅN FORNISLÄNDSKAN

AF

A. U. Bååth.

STOCKHOLM
JOS. SELIGMANN & C:IS FÖRLAG

A
799

623471 60

FÖRORD.

Härmed fortsättas »Isländska sagor i svensk bearbetning». Början gjordes för några år till baka med *Nials saga;* dock kunde man med skäl ha satt Egil Skalle-Grimssons som den första i raden. Den låter oss följa det mäktiga skådespelet af de norske storböndernes frihetsstrid emot Harald hårfagre. Den förtäljer oss, hur desse lämnade sitt land för att i nya bygder på det fjärran Island bevara oberoendet, och den visar till sist äfven fram forntidsskepnader, de där kunna anses som typer; deras drag blicka oss senare öfver alt till mötes ur den isländska fristatens lif.

Sagans hufvudperson Egil födes på Island som arftagare ej blott af sin ätts odal i Norge utan ock af dess hat och hämdlust, af dess minnen om de konflikter med Norges envåldskonung, som förf. skildrar i sin sagas första del.

I drastiska drag förtäljer han sedan, hur den man löser sin uppgift, som i ett af sina kväden låter förstå, att han ej skulle rygga till baka för en kamp med en af gudarne. Det finnes näppeligen någon saga, hvilken så, som Egils, visar oss det personligt full-lödiga, af både fysiskt och andligt slag, ifrån nordens forntid; och när man följt hjälten från födelsen till döden, skall man lätt förstå, hur han kunde blifva, hvad han blef, stamfadren för en af Islands ädlaste och mäktigaste ätter, de s. k. myramännen.

Det är denna ätt, som räknar inom sig så månge af sagornas stordådsmän, skalder och historieskrifvare, bland dem i främsta rummet Snorre Sturleson.

10 v 47 Olson Coll

De skildrade tilldragelserna falla — efter Guðbrand Vigfússon — mellan åren 851, Egils fader Skalle-Grims födelseår, och 1000, då kristendomen antogs på Island.

Sagan har i sin början endast Norge till skådeplats, sedan näjden kring Borgarfjärden i det västliga Island och äfven England. Myramännens fräjdade hufvudgård Borg, bygd af Skalle-Grim, omtalas sålunda i d:r Kålunds *Bidrag till en historisk- topografisk Beskrivelse af Island* s. 373:

»Borg ligger vackert vid en liten vik, Borgarväg, som mot öster begränsas af ett tämligen stort, af hult beklädt näs; ned emot viken breda sig ifrån gården gröna slätter; den omgifves nämligen af tunet både i norr och söder..... Omedelbart väster om gården flyter en liten bäck, *Borgarlækr*, ut i viken. Vid ebbtid är denna torr och bäcken blott en smal ränna, men när flodvattnet kommit, kunna isländska skepp segla upp och landa vid själfva tunet. Ofvanför gården reser sig klippan — »borg» — efter hvilken den har sitt namn. Denna är en af de vanliga kastellformiga bergsklintarne, långdragen och tämligen omfångsrik och ofvan gräsbevuxen; den höjer sig terasslik, med sin öfre del brant uppstigande. Därifrån har man en vid och vacker utsigt öfver de släta, med hult uppfylda sträckningarne hän emot fjällen i öster, väster och norr, öfver Borgarfjärden söder ut och näjderna hin sidan denna.»

Sagan anses författad i det trettonde århundradets första hälft, således före Nials saga. Så god rätt de fornisländske sagoförfattarne än ha haft att pryda verken med sina namn, ha de allra fleste dock underlåtit det; och man kunde med förf. af förordet till den sagans edition — Sagan af Agli Skallagrímssyni, Reykjavík 1856 — som ligger till grund för denna öfversättning, önska, att de namngifvit sig i sina böckers första linje, såsom Herodot och Tukydides det gjort. Det hade åtminstone sparat forskare de fåfänga försöken att få författarnamn till denna ty värr namnlösa literatur. De flesta

ättsagorna stå som stolta monument öfver sina författare, men inskriptionerna äro borta.

Af Egils saga äro tre fullständiga pärgamentshandskrifter i behåll, därjämte ägas fragment af tolf, af hvilka ett finnes i Stockholm. Några af dessa äro synnerligen gamla och höra till de älsta bevarade fragmenten af isländska ättsagohandskrifter; ett af dem anses stamma från omkr. 1240. När Nials saga undantages, når ingen ättsaga i handskrifternas mängd upp mot Egils, ett säkert bevis för dess popularitet på Island i äldre tider. Af pappershandskrifter gifves dess utom ett stort antal.[1]

Sagan är förtald med den bredd, dess komposition kräfver. I öfversättningen har ej häller mycket utelykts; endast en del af de omständliga och för sagorna egna meddelandena af genealogisk eller ortbeskrifvande art o. d. På ett par ställen har jag tillåtit mig att hopkedja berättelserna så, som de naturligast synts mig höra samman. Jag har om sider kommit till den öfvertygelsen, att en gammal isländsk saga må läsas sådan den är. Den är för god att framvisas i ett »njutbart» sammandrag.

Af värsen ha de allra flesta tagits med i öfversättningen. Egils lif är ock ett *helt* fornnordiskt skaldelif, och om än åtskilliga af visorna dels må anses oäkta, dels äro af afskrifvarne synbarligen försämrade, hafva de dock som oftast innerst ett så godt gry, att jag funnit deras öfversättande mödan värdt. Alla visorna har jag afklädt de konstiga omskrifningarna och blott sökt komma åt deras poetiska kärna. I de värs, som äro diktade i drottkvädets värsmått, har jag begagnat dess regler, hvad alliteration och tonhöjningar angår; dock har jag medgifvit mig friheten att rätt ofta låta värslinien ha flere stafvelser än de sex. *Sonartorrek* har jag redan haft färdig i rimmad, fri öfversättning — *Dikter, 1879* — och har jag tagit den med, som den en gång blifvit,

[1] Genom ett misstag angifvas i företalet till Nials saga Egilssagans pärg. handskr. vara 13 i stället för 15.

om ock önskligt varit, att den nu framkommit öfversatt på sitt ursprungliga värsslag.

Till sist uttalar jag mitt varmaste tack till min vän *Eirikur Jónsson*, som äfven vid denna sagas öfversättande räkt mig en hjälpsam, aldrig tröttnande hand. Äfven tackar jag mycket Cand. mag. *Guðmundur Þorláksson* för värdefulla upplysningar.

Köpenhamn i oktober 1883.

A. U. BÅÅTH.

I.

Bonden Kväll-Ulf och hans söner.

I Fjärdafylke i Norge bodde en man, som het Ulf. Han var systerson till Hallbjörn halftroll på Ramnesta, Ketil häings fader.

Han var så stor och stark, att vid den tiden funnos ej hans jämlikar i landet. I unga åren låg han i viking och härnad.

Hans stallbroder var Kåre från Bärdla, en ansedd man, väldig i styrka och mod och därtill bärsärk. Han och Ulf hade på vikingstågen alt i samägo, och mellan dem var den varmaste vänskap.

När de från härnaden åter vände hem, drog Kåre till sin gård Bärdla, där han hade stora rikedomar.

Hans tvänne söner heto Övind lambe och Ölve nufva, och hans dotter het Salborg. Hon var en kärnkvinna och mycket vän.

Henne fick Ulf.

Därpå drog ock han till sina gårdar.

Ulf var rik både på jordagods och lösören.

Han fick som sine förfäder ländermans rätt och vardt en mäktig man.

Han var driftig i gårdarnes skötsel. Det var hans sed att bittida stiga upp och gå om kring för att tillse sitt folks syslor, besöka smedjorna eller öfverse boska-